

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Силва Петева Андонова - Атанасова, д.м.н.
Председател на научното жури
Изпълнителен директор на УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна,
Ръководител катедра „Нервни болести и невронауки“,
Факултет Медицина,
Медицинския университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „доктор“ в област на висшето образование
7. Здравеопазване и спорт, професионално направление
7.1. Медицина по специалност „Нервни болести“

на д-р Михаел Емилов Цалта-Младенов, ас., редовен докторант

с тема на дисертационния труд:

**“Качество на живот при пациенти, преживели исхемичен
мозъчен инсулт – клиничко-социални и невроизобразяващи
проучвания“**

Становището е изготвено въз основа на заповед на Ректора на МУ – Варна №Р-109-49/01.02.2021г., съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложение на ЗРАСРБ (чл. 53 и 57) и на Правилника за развитие на Академичния състав на Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна.

По процедурата за защита д-р Цалта е представил всички необходими материали съгласно изискванията на ПРАС на МУ – Варна.

Кратки биографични данни за докторанта:

Д-р Михаел Емилов Цалта-Младенов, ас. е роден през 1991 г. Завършва специалност „Медицина“ през 2016 г. в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна. От 12.12.2016 год. е назначен като лекар-ординатор във Втора неврологична клиника с ОЛОМИ и ОИЛНБ на УМБАЛ „Св. Марина“, гр. Варна, а от 01.06.2018 г. е зачислен за специализация по нервни болести. От м.

01.2018 г. е зачислен като редовен докторант към Катедра „Нервни болести и невронауки“ на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна. От 23.01.2018 г. е хоноруван асистент, а от 08.09.2018 г. е избран за асистент към Катедра „Нервни болести и невронауки“ на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна. Владее английски език.

Д-р Цалта е преминал курсове на обучение по ЕЕГ, по дълбока мозъчна стимулация при пациенти с паркинсонова болест, есенциален тремор и дистония в Будапеща Унгария и Берн Швейцария, курс по програмата IRENE COST action за мениджмънт на инсульта в Кишинев, Молдова, on line Европейски обучителен курс по неврорехабилитация, on line Международно лятно училище по неврология. Участва в обучение по нервни болести на англоезични и българоезични студенти в Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна. Член е на БЛС, Сдружението „Българското дружество по неврология“, член на Европейската организация по инсулт, на Изследователска мрежа за подобряване на качеството на грижите при пациенти с инсулт IRENE COST action, на Световната организация по инсулт, на международното дружество по паркинсонова болест и двигателни нарушения, на Световното общество на гръбначния стълб, на Европейската академия по неврология, на Международното дружество по главоболие.

Д-р Цалта е зачислен като редовен докторант към катедра „Нервни болести и невронауки“ на МУ –Варна на 15.01.2018 г. и е отчислен с право на защита на 01.02.2021 г.

Като научен ръководител на докторанта мога да заявя, че от самото начало на работата си във Втора неврологична клиника д-р Цалта проявява научен интерес в областта на мозъчно съдовата патология. Втора неврологична клиника има традиции в проследяване на пациентите с инсулт след дехоспитализацията още от 2011 г., но за първи път чрез своята дисертация д-р Цалта се фокусира детайлно върху качеството на живот на пациентите, преживели инсулт. **Целта** на дисертацията беше ясно формулирана - да се оцени и проследи в рамките на първите три месеца след острия исхемичен инсулт качеството на живот при пациентите. **Поставените задачи** във връзка с основната цел са формирани на базата на направения анализ от значителен брой научни публикации по темата, представени ни в литературния обзор. В хода на разработването на дисертационния труд са въведени специални анкетни карти за събиране на информация за наличие на рискови фактори, социално демографски данни, самооценка на състоянието и др., които са дело на докторанта.

Клиничната група в разработения дисертационен труд включва 250 болни, които са разделени в две групи – 100 с рискови фактори за МСБ без инсулт и 150 с остър исхемичен инсулт, от които 50 с проведена тромболиза и 100 на недиференцирано лечение. Критериите за включване и изключване са точно посочени, което дава гаранция за правилната интерпретация на крайните резултати. От съществено значение е факта, че всички включени в проучването участници са оценени чрез различни изследователски методи (клинично изследване, определяне на рискови фактори, оценка на неврологичен дефицит и функционална независимост и др.) лично от дисертанта.

Дисертационния труд на д-р Цалта се отличава с подробни анализи на **получените резултати** и ясно представяне на **изводите**, налагащи се от тях. Съществен извод е, че в хода на лечението и провеждането на рехабилитация се възстановяват отделните засегнати функции и съответно общата оценка за качество на живот се повишава. Въпреки различния ход на възстановяване най-често се наблюдава прогресивният модел, при който промяната в състоянието е най-изразена в ранния период след инсулта. Това налага по-интензивни грижи за тези пациенти в първите седмици и месеци след острия инсулт, като от изключително значение са провеждането на оптимална медикаментозна терапия, рехабилитация и психологична подкрепа.

При изследването на качеството на живот при болните с исхемичен мозъчен инсулт чрез инсулт-специфичната скала Stroke Impact Scale Version 3.0 се установява, че на третия месец от инсулта най-голямо затруднение се наблюдава в извършването на социални дейности, движение и дейностите от ежедневието и тези, извършвани със засегнатата ръка.

От съществен интерес е и факта, че при дехоспитализацията и в рамките на първия месец след това пациентите с исхемичен инсулт, при които е проведено тромболитично лечение имат по-добра функционална независимост, докато на третия месец и при двете групи (с/без проведена тромболиза) е налице сходно възстановяване.

Научно-теоретични приноси

1. За първи път в нашата страна се провежда комплексно проучване на качеството на живот при пациенти, преживели исхемичен мозъчен инсулт, като са установени най-засегнатите аспекти на живота през първите три месеца.
2. Проучването ясно идентифицира ролята на определени рискови фактори (хипертонична болест, ритъмно проводни нарушения, захарен диабет), социодемографски (напреднала възраст, ниско ниво на образование, пребиваване в градска

среда), клинични (тежест на огнищната неврологична симптоматика) и невроизобразяващи данни (големина на инсульта, ангажиране на лява хемисфера, преморбидно наличие на мултиинфарктна енцефалопатия) върху качеството на живот на болните с/без проведена тромболиза.

Научно-приложни приноси

1. Потвърждава се значението на времето от постъпване до започване на диференцираното лечение посредством интравенозна тромболиза за по-добър изход от инсульта и по-добро качество на живот в рамките на първия месец от настъпването му.
2. Проследените в динамика промени в качеството на живот на пациентите, преживели исхемичен инсульт в рамките на три месеца и определянето на засегнатите области – физически, функционални, психични и социални, дават възможност за по-добро менажиране на пациента в постинсултния период.

Заклучение

Представения дисертационен труд на д-р Михаел Емилов Цалта-Младенов отговаря на нормативните изисквания на Закона за развитие на академичния състав на РБ и Правилника на МУ - Варна за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“.

Предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“ по научна специалност „Нервни болести“ на д-р Михаел Емилов Цалта-Младенов.

гр. Варна, 29.03.2021 г.

Председател на научното жури:

(проф. д-р Силва Петева Андонова - Атанасова, д.м.н.)